

brali več kakor v 2. letu 546:98 K ali za 846:42 K več kakor v prvem letu.

Iz teh številke je razvidno, da društvo vidno napreduje. Kot „liberalec“ sem zapisal na čelo društvene blagajniške knjige kot društveno geslo A. M. Slomška besede: „Brez božje pomoči je vse naše prizadevanje brezuspešno“. Številke, ki nam izkazujejo viden napredek v našem društvu, nam pričajo, da počiva blagoslov božji nad njim. Dal Bog, da bi rosil blagoslov božji na društvo tudi v bodoče!

(Sprejeto.)

3. Volitev odbora.

Izvoljen je bil jednoglasno zopet stari odbor in sicer gg.: Andrej Žumer, predsednik; Frančišek Gabršek, I. podpredsednik; Jožef Cepuder, II. podpredsednik; Juraj Režek, tajnik; Jakob Dimnik, blagajnik; Frančišek Črnagoj, Engelbert Gangl, Jakob Furlan in Janko Likar, odborniki.

Pregledovalcem računov so bili izbrani gg.: Anton Javoršek, Maks Josin in Ivan Krulec.

Književnost in umetnost.

Kaiser Franz Josef I. Von Joh. Emmer. V zalogi C. Daberkowi na Dunaju. Tega patrijotiskega dela je izšlo 8 snopičev, v katerih se opisuje družinsko življenje v cesarski hiši, starši Nj. Veličanstva, nepozabni nadvojvoda Frančišek Karol in mlada leta cesarjeva. Cena posameznim snopičem je 30 kr. Zelo pripravna knjiga za šole in okr. učit. knjižnice.

II. koncert „Glasbene Matice“ dne 12. prosinca se je izvršil ob jako lepi in obilni udeležbi občinstva zopet na čast našemu glasbenemu zavodu in v ponos slovenskemu narodu. Proizvajale so se tri klasiške in težke skladbe in sicer: I. Ludwig van Beethoven: Simfonija „Eroica“ za veliki orkester. II. Camille Saint-Saëns: Koncert za cello z orkerstrom. III. Karel Bendl: Sveti večer, narodna povest v dveh delih za soli, osmeroglasen mešan zbor in veliki orkester. Ne bomo koncerta podrobno ocenjevali, omenimo samo, da so se vse tri točke izvajale prav mojstrski v veliko zadovoljnost občinstva, v čast solistom in zboru ter v ponos koncertnemu vodji g. Jos. Čerinu, ki je kot tak pokazal zopet svojo veliko nadarjenost in spretnost. Kakor g. M. Hubad, tako je tudi g. Čerin velik glasbeni umetnik, in dolžnost našega naroda bodi, da svoje umetnike podpira in jih pridriži v domovini. To bi zdatno povzdignilo ugled in veljavo našega naroda, če bi pri velikih koncertih, operah itd. nastopali zgolj domači umetniki, kakor delajo naši vrli severni bratje Čehi. Ti naj bodo naš vzor!

„Slovanski Svet“ izhaja v 10. in 25. dan vsakega meseca, in sicer na 16 straneh. Stoji za vse leto 5 gld.; za učitelje in učiteljice za vse leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Naroča se na Dunaju, IX., Eisengasse 13.

Naznanilo. Na razpolago imamo štiri hrvaške, več čeških, dva srbska in en poljski šolski list. Kdor razume te jezike, mu lahko postrežemo s temi listi — seveda s pogojem, da nam nabira iz teh listov primerne novice za „Vestnik“ v našem listu.

„Savinjski glasovi“ se glasi zbirka mičnih pesmi, katere je uglašbil g. Karol Brvar, mestni orglar v Celju. Zvezek, ki stane 60 kr., obsega tri moške in tri mešane zборе. — Ob enem tukaj priporočamo orglavcem dovršeno in mojstersko „Fantazijo“ z vpleteno zahvalno pesmijo za orgle od Ign. Hladnika v Novem mestu. Stane 80 kr.

„Slovenska Matica“. Ta naš prvi slovstveni zavod leto za letom vidno napreduje. Letos dobe društveniki

po sedem krasnih knjig in sicer: 1. Letopis za leto 1897.; uredil prof. A. Bartel. 2. dr. K. Glaser: Zgodovina slovenskega slovstva. III. del. 2. zvezek. 3. dr. K. Štrekelj: Slovenske narodne pesmi. III. snopič. 4. S. Rutar: Trst in Istra. II. del. 5. Zabavne knjižnice X. zvezek: Trojka-Povest. Spisal dr. Fr. D. G. J. Šubic: Električna. I. del. 7. Ant. Knezove knjižnice IV. zvezek.

Knjige prejmo le oni društveniki, ki so udnino za l. 1897. poravnali. Ob priliki bomo priobčili natančno oceno posameznih knjig.

Naši dopisi.

Z Goriškega. (Shod deželnega poslanca g. dr. H. Tume v Ajdovščini. Spomenica goriškega učiteljstva. Interpelacija zaradi tolminskih učiteljskih razmer.) Naš deželni poslanec in odbornik je sklical dne 9. prosinca shod v Ajdovščini. Pojasnil nam je v daljšem govoru razmere v deželnem zboru in odboru, o vipavski železnici i. t. d. Na shodu je bilo prisotnih tudi več učiteljev, ki so izročili g. poslancu spomenico, katere glavne misli so te-le:

„Dne 2. grudna t. l. bode slavil Nj. V. naš presvetli cesar petdesetletnico Svojega vladanja; za dve leti pa se bode slavila štiristoletnica, odkar je prišla vsled dedinskih pogodb naša dežela pod Habsburžane. Prav bi bilo, da bi se omenjeni slavnosti vršili s splošno koristnimi ustanovami, od katerih bi dohajal dobiček vsemu prebivalstvu. Pogoj vsakemu napredu pri poljedelstvu, obrtništvu in trgovstvu je dobra šolska izomika v mladih letih. Brez te podjarmijo ptujci naše poljedelstvo, trgovstvo in obrtništvo ter postanejo naši gospodarji, a naši prvotni deželani njih hlapeci. — Pred vsem potrebujemo dobro urejenih ljudskih šol, če noče naša dežela ostati zadnja med zadnjimi. Naše šolske oblasti se sicer trudijo, da bi povzdignile ljudsko šolstvo na Goriškem na vedno višjo in višjo stopinjo. Vpeljale so med učiteljstvom skoraj vojaško disciplino, a one nimajo postavodajalne oblasti, ampak obstoječe postave samo izvršujejo. One niso krive, da nastaja vedno večje pomanjkanje učiteljev in učiteljic ter da bode treba več šol zapreti, če pojde to tako dalje. Naše učiteljstvo zapušča deželo, in mnogi iščejo službe drugod, kjer se delovanje učiteljstva dostojnejše plačuje. — Izgleda k temu ni treba daleč iskati. Učiteljica iz Ajdovščine, gdëna Vuga, odide za podučiteljico v Selo na Štajerskem, kjer sicer dobi za jedno stopinjo nižje mesto ali nižji naslov, dobi pa 190 gld. več letne plače nego je ima tukaj kot definitivna učiteljica. Pri nas učitelji ne morejo dostojno izhajati brez postranskih zaslužkov, naj žive še tako varčno in skromno. Č. kr. finančni stražniki, orožniki, sodni slugi in mnogi drugi z manj študijami so gledé plač na boljsem nego učiteljstvo na Goriškem sploh. Sodni kancelisti z manjšimi študijami dobivajo v starosti od 25—30 let take plače, do kakoršnih učitelji na Goriškem sploh nikoli po sedanji postavi ne pridejo. S tem pa nočemo trditi, da imajo omenjeni predobre plače ali večje nego jim pristojne, ampak samo to, kako revno je plačano učiteljstvo na Goriškem.

Nasledek takih gmotnih razmer je, da podučuje marsikje v naših ljudskih šolah jeden učitelj, kjer bi morala biti vsaj dva, in dva, kjer bi morali biti trije, in da se učiteljsko osebje neprestano seli. — Na tak način mora ostati velika množica našega ljudstva na nižji stopinji znanja in blagostanja, nego ono drugih dežel in narodov, naj se šolske oblasti in revno plačano učiteljstvo še toliko trudijo.“

G. dr. Tuma je dobrohotno sprejel omenjeno spomenico in podal pojasnilo, zakaj se do sedaj šolske in učiteljske razmere niso izboljšale, kakor bi bilo prav in pravično. Sedaj nosijo ljudsko šolski davek samo posestniki in kmetje; obrtniki, trgovci in kapitalisti ga ne plačujejo. Šolski davek bi se moral enakomerno razdeliti. Pojasnil je tudi šolske razmere slovenskega in furlanskega dela naše dežele.